

De boekjes van A. HANS worden in alle landen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van alle landen en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt zijn bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

401. Het spook op de spoorbaan. — 402. Avonturen met een Hoed. — 403. Een Woelig Leven. — 404. De Geheimzinnige Kruisvaarder. — 405. De avonturen van van Hovenier. — 406. Een bange Vlucht. — 407. De nieuwe Kasteelheer. — 408. De jonge Landlooper. — 409. De twee Kameraden. — 410. De Spion. — 411. De Dochter van den Visscher. — 412. De Dochter van den Bezembinder. — 413. Een Huichelaar. — 414. De erkentelijke Indianenhoofdman. — 415. Onvergetelijke Avonturen. — 416. Een vreemde Nacht. — 417. De hoeve bij de duinen. — 418. Leo op de Kostschool. — 419. De moedige Padvinder. — 420. De Dragonner van het Uilenhof. — 421. De strijd tegen de slavernij. — 422. De jonge Alpengids. — 423. Het onverwachte Erfdeel. — 424. De verijdelde Diefstal. — 425. Op het eenzame Eiland. — 426. In den Sneeuwstorm. — 427. Sinterklaas in den Woonwagen. — 428. Het vuur in den nacht. Een moedige Knaap. — 429. Het Kerstfeest der Schipbreukelingen. — 430. Voor het Recht. — 431. Het spook van Sylt. — 432. De dappere Kasteelknaap. — 433. In Duizend Vrezen. — 434. De Toovenares van Diksmuide. — 435. Acht maanden op een onbewoond eiland. — 436. Ontmaskerd. — 437. Een gestoorde Nacht. — 438. De stem aan de deur. — 439. Het geheimzinnig bedrijf. — 440. De smokkelaars van Blankenberghe. — 441. Een drama aan de grens. — 442. Een Godsoordeel. — 443. De verrader. — 444. Zigeuners op 't dorp. — 445. Een Rakker. — 446. De dochter van den Indianenhoofdman. — 447. De Smokkelbende. — 448. Het verlaten schip. — 449. De Werklooze. — 450. De avonturen in de Hooglanden. — 451. De gestoorde Zesdagenkoers. — 452. Uit een gezin. — 453. Een Smokkelavontuur. — 455. De Weezen van de Beukenharst. — 456. Kara, de Herdershond. — 457. Een angstige Tocht. — 458. De verkleede Krijgsman. — 459. De Heldin van Maestricht. — 460. Een spion verrast. — 461. De Wraak van den Eskimo. — 462. De Schoolmeester van Sylt. — 463. Gevangen in het Ijs. — 464. Het Spook van de Steengroeve. — 465. De Grootte Ronde. — 466. Erik, de Cow-Boy. — 467. De Boover uit Eikenloo. — 468. Het Geheim van den Torenkelder. — 469. Lina, de Smokkelaarster. — 470. Twee maal gered. — 471. De zoon van Keizer Karel. — 472. De Zwarte Vrouw uit den Polder. — 473. Djees, de Schooler. — 474. De Cow-Boy en zijn Zuster. — 475. De Wilde Ridder en het Kind. — 476. Avonturen in de Grot. — 477. De Luchtvlieger.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraagt ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

Prijs: 60 centiem.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH

EEN MARTELARES

EEN MARTELARES

I.

William Jones, een knaap van elf jaar, kwam door een dreef van het bosch, dat zich bij het kasteel Suffolk, niet heel ver van Londen, uitstrekte. Hij had een boodschap gedaan voor zijn moeder, een weduwe.

Plots schrok William. Hij zag een dame te paard in volle vaart naderen...

— Dat dier is op hol, zei William.

De dame gilte van schrik...

— 't Is lady Jane Grey! riep de knaap uit (1).

En nu toonde hij grooten moed... Hij wachtte het wilde paard af, sprong er dapper naar toe en greep het bij den teugel... William werd een

(1) Lady beteekent dame, of vrouwe, soms ook jufvrouw.

eind meegesleurd, maar hij liet niet los... en eindelijk bracht hij het vurig ros tot staan.

Lady Jane Grey gleed vlug uit het zadel.

— O, William, ge hebt me misschien het leven gered, zei ze ontroerd.

Nu was de jongen wat verlegen.

— Hoe moedig zijt ge, vervolgde lady Jane. Mijn Carol werd zeker eensklaps door een wesp gestoken; hij schoot als een pijl weg en ik kon hem niet bedwingen. Gelukkig hield ik me stevig vast, maar ik vreesde, dat Carol aan het eind van de dreef in den grooten vijver zou loopen. En dan ware ik vast en zeker verdronken.

William zei nog niets. Lady Jane Grey was de dochter van Suffolk, den heer van het kasteel, en de menschen in 't ronde hadden voor hem en Jane den grootsten eerbied.

Niet dat lady Jane trotsch was... O, neen, ze sprak vriendelijk met de eenvoudige menschen, ze hielp de armen en verpleegde zieken.

— Ik kom eens spoedig naar uw moeder, zei Jane. En dan zal ik u beloonen...

— O, dat is niet noodig, lady, sprak William nu.

— Jawel... gij zijt een flinke knaap. Uw vader was ook dapper...

Intusschen had Jane haar paard gestreeld en Carol, die eerst geweldig beefde, werd nu kalmer. Zijn meesteres leidde het paard weg...

William ging naar huis; hij was blij, dat hij de kasteeljuffer zulk een grooten dienst bewezen en misschien het leven gered had.

Hij woonde bij zijn moeder, een eind van het bosch. Zijn vader was stalknecht geweest op het kasteel Suffolk. Een jaar geleden kreeg hij een hoefslag van een paard, en hij was aan de gevolgen overleden. Suffolk zorgde nu voor de weduwe, die ook een stukje land had bij haar huisje en daarop vlijtig werkte. William en zijn twee zusjes Anna en Elzie hielpen haar ijverig; er was in de buurt geen school en de knaap en de meisjes konden niet lezen of schrijven. Men bekommerde zich toen daarover weinig. Wat we hier verhalen, is bijna drie honderd jaar geleden.

William kwam thuis en vertelde natuurlijk dadelijk het gebeurde aan zijn moeder. Deze schrok eerst; haar jongen had onder dat paard kunnen verongelukken, maar dan was ze toch fier over zijn dapperheid.

's Namiddags kwam Jane Grey in het nederig huisje... Ze wilde William nog eens bedanken en ze gaf zijn moeder geld om voor hem nieuwe Zondagskleeren te koopen. Ook bracht ze een mandje fijne vruchten mee.

De vriendelijke dame, die pas zeventien jaar was, bleef nog wat praten. Ze werd in het ronde algemeen bemind om haar goedheid en nederig-

heid. Ze had geen moeder meer en ook geen broers of zusters.

Ze was reeds verloofd met Guilfort Dudley, den zoon van een voornaam edelman. Maar Jane Grey, was zelve familie van den Koning Eduard VI.

Ze ging nu en dan naar Londen en kwam dan in het paleis, maar het liefst verbleef ze op het kasteel, te midden van bosschen en velden, bij boomen, planten en bloemen.

Den volgenden dag stond William aan de deur, toen heer Edward, de opzichter van het kasteel daar aankwam.

— Is uw moeder thuis? vroeg hij.

— Ja, heer, antwoordde William.

— Roep haar dan eens...

Maar vrouw Jones verscheen reeds.

— Ik moet u spreken, zei de opzichter.

— Treed binnen, heer...

— O, ik kan hier mijn boodschap ook wel doen. Hertog Suffolk heeft gisteren vernomen, welk een dapper kereltje die gast daar is.

En met welgevallen keek Edward naar William.

— En nu wil de hertog William op het kasteel nemen, vervolgde hij. Hij zal leeren lezen en schrijven van lady Jane en mag dan later naar

een school te Londen. Hij zal nog eens een geleerd en voornaam man worden.

Vrouw Jones werd rood van vreugde. Welk heerlijk nieuws hoorde ze nu! Haar jongen mocht leeren... en de hertog zou voor hem zorgen...

— Wel, wat zegt ge er van? vroeg de opzichter.

— Ik kan den hertog niet dankbaar genoeg zijn, stamelde de moeder.

— Wel, breng den knaap dan Maandag...

Heer Edward ging weer heen. Ook William was zeer blijde. Zijn zusjes werden uit den tuin geroepen en keken eveneens verwonderd op. Dan klaptten ze in de handen van plezier...

Moeder had nu nog veel met William te bespreken. Ze vroeg hem altijd nederig te blijven...

's Maandags bracht ze hem naar het kasteel. De hertog en Jane Grey ontvingen haar zeer vriendelijk. De moeder dankte hen voor hun goedheid.

— Zonder dat flink mannetje, had ik misschien mijn lieve dochter verloren, zei heer Suffolk. Ja, nu wil ik voor hem zorgen... William zal veel leeren en later bespreken we, wat hij worden kan.

William was toch weemoedig, toen hij moeder zag heen gaan... Maar hij zou haar en de

zusjes dikwijls bezoeken. Hij kreeg nu een kamertje in den grooten toren. Jane Grey gaf hem les. En zoo werd William Jones een bewoner van het voornaam kasteel.

II.

Een jaar was voorbij gegaan. William had al veel geleerd en zou spoedig naar een school in Londen vertrekken.

Eerst moest er een groote gebeurtenis plaats hebben. Lady Jane Grey zou met Guilfort Dudley trouwen...

Ieder in het ronde sprak er over... Het huwelijk zou plaats hebben in de Koninklijke kapel van den Tower, het groote kasteel te Londen.

— Lady Jane Grey is ook familie van Koning Eduard, zei men.

En dat was waar. Jane zou liever eenvoudiger getrouwd zijn. Ze hield niet van pracht en praal. Maar de vader van Guilfort had andere plannen. Hij was de voornaamste raadsman van Koning Eduard en kon van dezen veel gedaan krijgen. De nog jonge Koning zelf was te ziek om zelf de plechtigheden bij te wonen. Men wist wel, dat hij niet lang meer leven kon. Hij had twee zusters, Mary en Elisabeth. Eigenlijk moest Mary hem opvolgen.

Maar vader Dudley hoopte Jane Grey tot

Koningin te kunnen verheffen. Ze was immers ook familie van den vorst. En dan zou zijn Guilfort wel Koning worden.

En nu moest het volk te Londen Jane Grey zien en toejuichen, en veel over haar spreken. Listig stelde vader Dudley zijn plannen ineen. Hij praatte er over met Suffolk, Jane's vader. Die zei eerst, dat zoo iets onmogelijk was. Prinses Mary had recht op den troon. En het volk zou van Jane niet willen weten.

Maar Dudley overtuigde Suffolk. En Jane's vader begon toen ook van eer en macht te droomen. Jane Koningin! O, het zou toch heerlijk zijn...

William mocht met den stoet van het kasteel mee naar Londen voor het huwelijk. Hij reed op een paard achter lady Jane, als haar page. Wat was hij gelukkig! Hij zou ook in den Tower, het groot kasteel, logeeren. Hij had nu al de manieren van den adel geleerd, maar hij was toch nederig gebleven.

William zag Jane en Guilfort trouwen in de kapel, die vol was met fijn gekleede heeren en dames. In de stad hadden er feesten plaats. Vader Dudley liet voor het volk geld werpen. Op de Theemsrivier vaarden verlichte booten. Jane en Guilfort moesten door de stad rijden. De menschen juichten hun toe.

Maar Jane was blij, toen ze weer buiten de stad mocht, naar het kasteel Sion, waar ze met haar man zou wonen.

William werd nu op een kostschool geplaatst. Hij voelde dikwijls weemoed naar zijn moeder en zusjes en naar lady Jane.

III.

Koning Eduard was erg ziek. En vader Dudley vertoefde bijna altijd bij hem. De Koning had het grootste vertrouwen in hem. En toch werd hij door den sluwen edelman bedrogen.

De prinsessen Mary en Elisabeth verbleven op een kasteel buiten Londen... Ze wilden hun zieken broeder bezoeken, maar Dudley liet ze niet bij hem toe. Hij kon dat, want hij was meester in het paleis.

Koning Eduard had vroeger moeilijkheden gehad met zijn zusters. Nu zou hij hen toch gaarne zien. Dudley beweerde, dat ze niet wilden komen. En hij loog nog meer.

— Mary zal blij zijn, als ge spoedig sterft, zei hij. Dan kan zij Koningin worden.

Toen weende de nog jonge Koning, die geen vrouw had, zelfs geen goeden, oprechten vriend. Er werd rond en in het paleis zoo veel bedrog

gepleegd. En wie niet stipt aan Dudley gehoorzaamde, ging in de gevangenis.

De Koning werd nog zieker. Dudley zei toen, dat Jane Grey hem moest opvolgen. Mary en Elisabeth waren valsch. Ze zouden het volk slecht besturen. Jane Grey had zulk een goed karakter.

Lang praatte de eerezuchtige edelman met den zwakken vorst, die eindelijk toestemde en een stuk teekende, dat Jane Grey hem moest opvolgen.

Jane zelf wist van dit alles niets. Ze woonde tevreden op Sion-kasteel.

Vader Dudley handelde nog slechter. Hij mengde vergif in de medicijn van den Koning. Hoe eer Eduard dood was, hoe eer Jane en Guilfort op den troon zouden zitten. O, er zijn zulke vreeselijke dingen gebeurd!

Nu was Koning Eduard zeer erg ziek. Hij dacht aan zijn zuster Mary. Dudley kwam de kamer binnen.

— Heer, zei de Koning, geef mij dat stuk over de troonopvolging... Ik wil het scheuren... Ik heb er geen vrede mee! Het is onrechtvaardig.

— Maar ge weet niet wat ge zegt!

— Ja, ik ben helder... Geef mij het stuk... Mijn zuster Mary is aangewezen om Koningin te worden. Het was zoo door mijn vader aangeduid... Ik mag haar niet van den troon stoo-

ten. God zal haar hart bewegen tot rechtvaardigheid.

— En dat zal niet gebeuren! Als gij dan zoo zwak zijt, wil ik sterk zijn! riep Dudley.

— O, mijn God, breng me hulp! bad de Koning. Het is of mijn oogen open gaan...

— Ik zou eerder zeggen, dat ge blind wordt. Is dit nu het besluit van al onze gesprekken en van al onze bemoeiingen?

— Heer, nogmaals, breng hier het stuk! Als Koning moet ik ook door u gehoorzaamd worden. Laat mij herstellen wat ik in mijn verblindheid misdeed. Mary is mijn zuster... en als ik haar van den troon uitsluit, zal er oproer komen en burgeroorlog ontstaan.

— Het volk wil Jane tot Koningin.

— Het stuk! riep Eduard. Gij handelt uit eerzucht...

Maar hij had te veel van zijn krachten geëischt, en zonk bezwijmend in de kussens. Dudley grijsde.

— Het zal weldra het einde zijn, mompelde hij, en hij deed niets om den vorst te helpen.

Lang lag de Koning roerloos... 't Was avond toen hij eindelijk bijkwam. Hij had de spraak verloren, maar door gebaren vroeg hij nogmaals om het stuk, dat hij wilde scheuren.

— Denk niet aan het stuk, zei Dudley. Denk aan uwe ziel.

De stervende vouwde de handen en prevelde met de lippen. Dudley liet hem alleen. Een uur later keerde hij terug. De Koning lag met gesloten oogen. Hij ademde nog flauw.

— 't Is het einde, mompelde Dudley.

Hij liet niemand bij den Koning toe, zelfs geen geestelijke of dokter... Zulk een macht bezat hij.

Maar veel andere edelen begrepen, dat hij valsch handelde en in stilte namen zij ook hun maatregelen en bezochten prinses Mary.

Een uur later stierf de Koning, eenzaam, en tragisch. Dudley riep eenige dienaren en vrienden, die hij geheel kon vertrouwen, omdat ze hoopten voordeelen van hem te krijgen.

IV.

Jane Grey schrok, toen haar vader en schoonvader haar kwamen zeggen, dat ze Koningin zou worden.

— Maar dat kan niet; prinses Mary moet Eduard opvolgen, zei ze.

Maar Dudley toonde het stuk, dat de vorst geteekend had... Hij zei, hoe Mary oproer zou verwekken.

Jane begreep niet veel van dit alles, en ze liet zich bepraten...

— Als het de wil van Koning Eduard is, zal ik gehoorzamen, zei ze. Liever bleef ik hier.

Ze zou met Guilfort naar Londen reizen... Dudley had daar laten bekend maken, dat de Koning Jane tot zijn opvolgster had aangeduid. De konkelaar huurde veel soldaten en liet edelen, die hem tegenstonden, gevangen zetten. Alles verliep snel. Maar veel voorname lieden verlieten de stad en gingen naar prinses Mary.

Jane Grey werd in den Tower gekroond. Dudley liet weer prachtige feesten geven en geld uitdeelen... Het volk was verbaasd... Jane Grey Koningin? En Mary dan? Men begreep het niet...

Jane en Guilfort woonden in den Tower. William kwam hen daar bezoeken. Hij was zoo blij, dat lady Jane nu de vorstin van Engeland was...

Maar een paar dagen later schrok de knaap. Hij hoorde op school, dat prinses Mary ook een leger gehuurd en naar Londen kwam om Jane Grey gevangen te nemen.

Och ja, veel voorname edelen hadden Dudley gewantrouwd, toen hij alleen bij den Koning vertoefde en niemand toeliet. Ze spraken over

dit alles met prinses Mary. En ze huurden in het geheim soldaten.

Nog eer Koning Eduard begraven was, werd dus lady Jane gekroond. Nu kwam het uit, wat Dudley bekonkeld had.

Mary verscheen uit haar kasteel. Veel volk sloot zich bij haar soldaten aan. Een groot leger rukte naar Londen op. Dudley's troepen werden verslagen. En vrienden werden nu vijanden...

Alles mislukte... Jane hoorde het. Ze wilde niet, dat er langer werd gevochten... Ze begreep, dat ze door haar schoonvader bedrogen was geworden. En haar eigen vader had er aan mee gedaan... en Guilfort ook. Ze wilde echter niet boos zijn.

— Als ik gestraft moet worden, neem ik het geduldig aan, sprak ze. God weet, dat ik liever geen Koningin ware geworden. Ik gehoorzaamde omdat ik meende, dat Koning Eduard het wilde. Maar nu begrijp ik, dat hij het stuk geteekend heeft op aanstoken van Guilforts vader... toen de Koning zeer ziek en zwak van geest was... God zij ons allen genadig. Er mag niet meer gevochten en geen bloed voor mij vergoten worden...

Dudley had te veel begeerd. Hij was te gehaast geweest om te gelukken. Londen viel hem af. Twee dagen later hield Koningin Mary haar

intrede. Ze verscheen op den Tower. Guilfort werd in een cel gestopt.

Jane mocht haar kamer niet verlaten.

Ook Dudley werd aangehouden en op den Tower gebracht, en dan Jane's vader.

Jane was gelaten in haar lot. Zij bracht haar tijd door met lezen en bidden.

Eens toen ze naar een andere kamer werd gebracht, ontmoette ze Guilfort, haar man, die ook te midden van soldaten stond. De echtgenooten konden eenige woorden wisselen.

— Elke kelder van den Tower zit vol met onze vrienden, zei Guilfort.

— We zullen spoedig bevrijd zijn, antwoordde Jane.

— Op het schavot!

— Dat is het begin tot de ware vrijheid in den Hemel, waar niemand ons zal scheiden. Bid daarvoor, mijn geliefde! Door mijn geloof houd ik stand. Ik mocht geen Koningin worden.

— Ik zal trachten in God's wil te berusten, zei Dudley.

Guilfort mocht zijn vrouw omhelzen.

— God verleene mij uw geduld en berusting, fluisterde hij.

— Amen, zei Jane.

Guilfort werd in een toren opgesloten. Jane moest in een ander deel van het kasteel.

De ongelukkige bleef alleen. Maar ze was niet

angstig. Kalm wachtte ze af, wat Koningin Mary over haar zou beslissen.

Ze kreeg dan een trouwe dienstbode bij zich.

— — — — —
Een rechtbank veroordeelde Dudley, Guilfort, Jane Grey en haar vader Suffolk, ter dood voor verraad.

Jane keerde in haar kamers terug.

— Ik zal geduldig zijn, sprak ze tot haar dienstbode. Ik heb me laten overpraten om Koningin te worden, al had ik er geen zin in. Nu zal ik mijn straf aanvaarden en me voorbereiden tot den dood.

— Koningin Mary zal u genade geven...

— Misschien...

— Gij zijt nog zoo jong...

— — — — —
Dien avond lag in een kostschool dicht bij den Tower een knaap in zijn bed te weenen. Het was William... Hij wist het, dat lady Jane ter dood was veroordeeld. O, kon zij toch gered worden!

Den volgenden dag zei de bestuurder van de school tot William, dat hij niet langer mocht blijven. Suffolk kon immers niet meer betalen.

— Ga naar uw moeder terug, zei de bestuurder. Als men het hoort, dat gij page van lady Jane geweest zijt, krijgt ge misschien ook nog last.

Maar William bleef te Londen. Hij had wat geld en kocht nu en dan een stuk brood en sliep in een verlaten schuit op de Theems. Hij wilde weten, wat er met de goede lady Jane zou gebeuren.

V.

Dudley stierf het eerst. De beul van den Tower sloeg zijn hoofd af, toonde dit aan het volk en riep:

— Het hoofd van een verrader.

Dudley had toch berouw getoond en beleden, dat hij Guilfort en Jane in het ongeluk bracht.

William stond achter het volk, maar hield de handen voor de oogen. Het was alles zoo vreeslijk... En zou ook lady Jane sterven? Maar hij hoopte nog, dat Koningin Mary haar genade wilde verleen.

Mary gaf echter geen genade. En op een grauw avond zei men in den Tower:

— Morgen moeten Guilfort en Jane op het schavot... Guilfort zal sterven op het plein buiten het kasteel en Jane op het plein binnen den Tower.

Helaas, de strenge bevelen waren gegeven... In de stad wist men het nog niet.

Jane bracht den laatsten nacht van haar leven in gebed door. Alleen tegen den morgen nam ze eenige uren rust. Een kind kon niet kalmer slapen dan zij het deed.

— Wek me om vijf uur, had ze tot haar dienstbode gezegd.

Toen de meid ze wakker maakte vroeg Jane:

— Is het vijf?

— Neen zes... Ik kon u niet vroeger wekken. Waarom die uren van waken verlengen?... Ge scheidt me zoo gelukkig in uw rust.

— Ik was gelukkig, want ik droomde, dat alles reeds voorbij was en de Engelen mij heen droegen... Het had geen pijn gedaan.

Jane knielde bij de vensterbank en een uur lang bad ze. Dan kleedde ze zich. De dienstbode hielp haar. Jane trok een kleed van zwart fluweel aan, zonder eenig versiersel, dan een effen witte kraag om haar hals.

— Wat zult ge eten? vroeg de dienstbode.

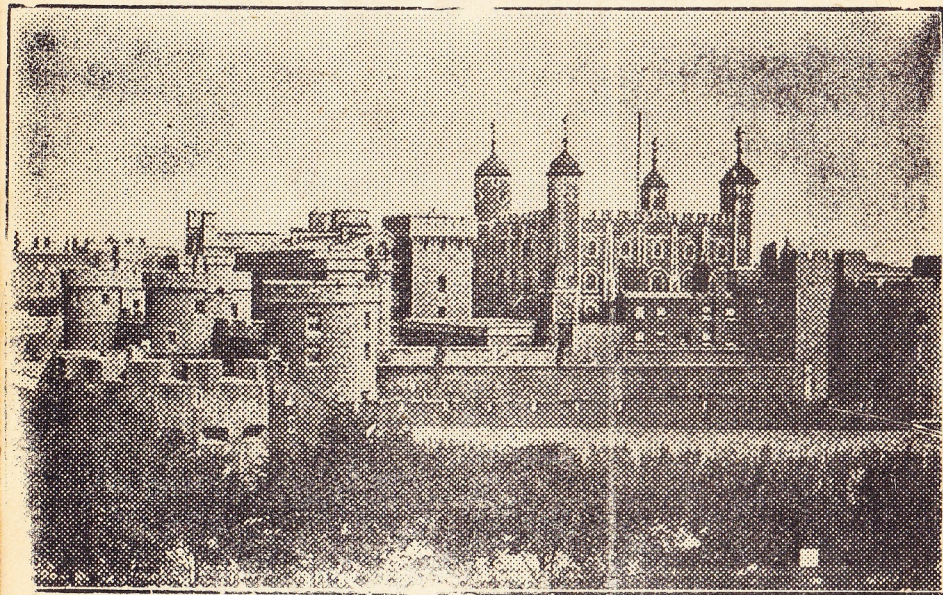
— Niets... Het lichaam is nu afgedaan... ik denk alleen aan de ziel, en die is sterk, geloof mij...

— O, zoo onschuldig sterven!

— Onschuldig, neen, ik had schuld. Ik werd Koningin en ik mocht niet...

— Ze hadden u overpraat...

— Het was toch onrechtvaardig.

De Tower te Londen, eerst een vesting, dan Koninklijk paleis en daarna een beruchte staatsgevangenis, nu feitelijk een museum.

Over en binnen den Tower hing een sombere stemming. Er waren veel officieren en soldaten en bijna allen bekloegen de jonge vrouwe, die straks sterven moest.

Chandos, de overste van den Tower, vroeg bij Jane toegelaten te worden. Hij trad binnen.

— Is het al tijd? vroeg Jane.

— Neen, mylady.

— O, ik meende het...

— En ik hoop nog altijd dat koningin Mary u genade zal geven.

— Trek me niet terug naar het aardsche... Zou ik Guilfort nog mogen zien?

— O, zoo 't aan mij lag! Maar het is verboden.

— Welnu, 't zij zoo... Straks zijn we vereenigd in den Hemel, maar ik had hem gaarne wat bemoedigd.

— Lord Guilfort verbaast ieder door zijn flinkheid.

— Ik ben gelukkig het te vernemen. En mijn vader, mag ik ook hem geen vaarwel zeggen? 't Zij zoo. De koningin is dan nog wel zeer boos op mij? Als zij u vraagt naar mijn laatste uren, zeg haar, dat er in mijn hart alleen eerbied is voor haar. O neen, er is geen wrok in mijn hart voor koningin Mary. Groet alle kennissen voor mij... Groet zeer mijn goeden vader...

— Dudley bracht dit alles over u...

— Hij heeft zwaar geboet, milord. En hij stierf vol berouw. O, er zijn veel menschen, aan wie ik in deze oogenblikken zou willen denken, maar ik moet den laatsten tijd aan mijn ziel besteden.

Lord Chandos kuste Jane de hand. En buiten zei hij:

— Ze is een heilige... Ik heb er al velen zien sterven in dezen gruwelijken Tower, maar als zij, nog niemand...

Het werd laat alvorens er teekens waren van drukte en beweging binnen de vesting. Zelfs de soldaten verzamelden zich met weerzin, en zij die met elkaar spraken deden het fluisterend.

Guilfort Dudley, die in een cel zat, had het grootste deel van den nacht in gebed doorgebracht. Tegen den morgen werd hij onrustig en gejaagd. Met een nagel, dien hij vond, krabde hij op twee plaatsen op den muur den naam zijner vrouw, zooals men nog kan zien.

Om negen ure 's morgens begon de klok van de kapel te luiden. Krijgslieden stelden zich op.

— Sterven ze niet samen? vroeg een soldaat.

— Neen, antwoordde een makker. Eerst wordt Dudley onthoofd en dan Jane.

Guilfort verscheen dan. Zijn blik viel op het schavot binnen den Tower.

— Dat is voor lady Jane, zei hij. Ik sterf

eerst... Daarna is het de beurt van mijn vrouw... Zij is een heilige. O, ik had haar nog meer moeten beminnen!

Waarom was hij niet tevreden geweest met het kalme, toch zoo gelukkige leven in Sion-House? Hij had naar zijn vader geluisterd.

Hij mocht van Jane geen afscheid nemen, haar niet een laatste maal omhelzen!

— O, koningin Mary is wreed, mompelde hij. Dat ze mij naar het schavot zendt... ik ben een man... maar dat ze Jane toch liet leven!

Daar kwam gouverneur Chandos.

— Heer, fluisterde hij tot Guilfort, gij hebt de groeten van uw vrouw. Zij verheugt er zich op u straks in den Hemel weer te zien. Ik heb haar gezegd, dat gij ook vol moed zijt.

— O, als ge nog kunt, deel haar dan mee, dat ik mijn ziel aan God heb toebevolen en in volle geloof aan Gods barmhartigheid mijn leven heb afgelegd.

Guilfort werd buiten den Tower geleid, en stierf moedig op het schavot.

Wat later kwam Chandos, de gouverneur, met een officier bij Jane Grey.

— Gij komt om mij? vroeg ze.

— Helaas! sprak de gouverneur ontroerd.

— Neen, beklaag me niet. Ik ben gereed, heer!

— Mag ik u bidden om een gedenkenis van

u, lady, ze zal me altijd dierbaar zijn, hernam Chandos met een snik in de stem.

— Ik heb niets te geven dan mijn gebedenboek.

— O, dat is me een groote schat.

— Ge vindt er een gebed in, dat ik zelf heb geschreven.

De dienstbode weende.

— Niet schreien, zei Jane vriendelijk. Ik ga naar den Hemel.

Jane keek door het raam. Juist gingen mannen voorbij met een baar... En daarop lag het lijk van Guilfort.

— Mijn man! kreet Jane.

De schok was te hevig geweest. Bezwijmd zonk ze in de armen van Chandos. De bewuste-loosheid duurde niet lang. Jane beheerschte zich en zei:

— O, mijn brave man, gij zijt gestorven...

Men hoorde de klok, haar doodsklok.

— Ik ben weer sterk, waarop wacht ge nog? vroeg Jane.

— Hebt ge nog eenig verlangen? vroeg Chandos.

— Neen...

Ze sloeg nog een langen blik op de kamer, waar zij zoo vele dagen had doorgebracht... Dan verliet Jane Grey haar gevangenis.

Het was ook in de natuur een sombere mor-

gen. Een nevel hing over den Tower. Een vlucht van raven dwarrelde om de grauwe tuinen en torens, en akelig klonk hun gekras. Op het plein stond het schavot.

Jane wandelde er heen met vasten tred. Nu kwamen er toeschouwers. Velen baden luid. 't Was of ze de jonge, edele vrouw wilden bemoeiden.

Jane blikte hen aan en sprak met duidelijke stem:

— Gij allen zijt mijn getuigen, dat ik als een oprechte Christin sterf, en op geen andere middelen steun dan op de genade van God en Jezus. Ik belijd dat ik de wereld te veel heb begeerd, en deze straf is een boete voor mijn zonden. Maar ik dank God dat hij mij tijd verleende tot berouw... En nu, mijn goede lieden, sterk mij in dit oogenblik door uw gebeden.

— Vaarwel! God sterke u! Gij vaart ten Hemel! zoo riep men haar toe.

Jane knielde neer. Ze bad den 130sten psalm:

« Uit de diepten roep ik tot u, o Heer... Hoor naar mijne stem, laat uw ooren opmerkzaam zijn op de stemme mijner smeekingen.

» Zoo gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan?

» Maar bij u is vergeving.

» Ik verwacht den Heere, die mijne ziel verwacht, en ik hoop op zijn Woord...

» Mijne ziele wacht op den Heere, meer dan de wachters op den morgen... Bij den Heere is goedertierenheid, en bij hem is veel verlossing ».

En vele omstanders zonken ook neer en baden luide mede.

Een officier stond naast Jane.

Jane deed haar kraag af en reikte die over aan de dienstbode, welke haar tot op deze plaats vergezeld had en zeer weende.

Daar stond Mauger, de beul.

— Mevrouw, schenk mij vergiffenis, zei hij.

— Gij hebt die... gij zijt mijn beste vriend! Ik geef u vergiffenis en ik geef u ook mijn hoofd, zei Jane kalm.

— Ik zou uw hoofd liever niet nemen...

— Jawel, jawel... Gij bevrijdt mij uit de ellende... Waarlijk, ik ben niet boos op u... Maak het kort... Maar ik verzoek u om een gunst... Laat mij sterven onder de bijl die gij ook voor mijn man hebt gebruikt.

Mauger wilde iets antwoorden, maar scheen zich te bezinnen.

— Goed, antwoordde hij.

Liever had hij het wapen genomen dat hij gisteren had geslepen. Maar de houding van

Jane Grey ontroerde zelfs dezen harden man, gewoon het leven van medemenschen te vernietigen.

Eensklaps beefde Jane weer...

— Me dunkt, dat ik Guilfort bemerkte... Daar bij het blok... bleek en bloedig... Het is natuurlijk verbeelding. Een gevolg van het gezicht, dat ik zooeven door het raam zag, zei ze.

— O, had ik het kunnen voorkomen... Ge denkt toch niet dat men uw man volgens mijn bevelen langs daar bracht? vroeg de gouverneur Chandos.

— Neen, neen... dat weet ik wel... En bovendien, Guilfort's lichaam wekt geen vrees bij mij... Mijn zenuwen waren een oogenblik in de war.

Chandos blikte rond... 't Was of hij nog een bode verwachtte, een dienaar van Mary met den genadebrief. Maar Koningin Mary gaf geen genade.

De beul kwam nu met een groote schaar.

De dienstbode nam de schaar. Haar handen beefden toen ze het kleed aan den hals moest wegknippen.

— Doe het maar rustig, zei Jane. Zie toch, hoe kalm ik ben.

— O, het is een schanddaad, snikte de dienst-

bode. Vergeef me, dat ik er toe mee werken moet...

— Gij? Wel neen... ge verricht een werk van barmhartigheid... ge helpt een zuster... Ik dank u voor alles wat ge voor mij deedt.

De dienstbode knipte den rand weg... Jane knielde nu neer.

De meid bond de lange lokken over het hoofd en een doek voor de zachte oogen.

— Nu is het donker, lispelde Jane. Dadelijk straalt mij het eeuwige licht tegen. Dan zie ik in den Hemel...

Dan strekte ze de handen uit naar het blok en riep:

— Wat moet ik doen? Waar is het? Waar is het?

Gouverneur Chandos nam haar hand en leidde haar. Hij weende.

En velen onder de menigte hielden de handen voor de oogen, om niet te zien wat er nu zou gebeuren.

Zelfs de officier die op een afstand stond, hief zijn mantel voor het gezicht.

Jane legde het schoone hoofd op het blok en riep:

— Heer, in uwe handen beveel ik mijn geest!

Beul Mauger stond als een beeld met de bijl op den schouder. Een officier gaf hem een tee-

ken. De bijl rees en daalde... Zoo stierf Jane Grey.

Uit de menigte klonk een kreet. Velen weenden luid... De beul verdween snel.

Dienaren uit den Tower brachten een kist en legden er Jane in.

Ze droegen haar, die zoo gruwelijk vermoord was, in een zaal van den Tower.

Dokters wachtten daar... Ze deden de lijk-schouwing... Dan werd toestemming gegeven om Jane Grey te begraven. Het graf in de kapel was reeds gemaakt. Jane Grey, een der beste en wijste vrouwen van Engeland, rustte weldra naast haar echtgenoot.

Gouverneur Chandos ging in een andere cel. Daar zat een man te weenen. Het was de hertog van Suffolk, Jane's vader.

— Alles is voorbij, zei de gouverneur. Jane is moedig en vroom gestorven.

— Ze is dood... mijn geliefd kind!... En geen woord van wrok tegen mij! kermde de edelman, die in korten tijd zeer verouderd was. Ik heb ze ook overpraat om Koningin te worden.

— Geen wrok, mylord, integendeel.

— Ik bracht haar hier! Ik luisterde naar Dudley in plaats van naar mijn geweten. Ik voerde mijn dochter naar het schavot. O, waarom laat de Koningin mij leven... Is het om mij

meer te folteren... Dan is het goed, want ik verdien het... Hoe stierf Jane, lord Chandos?

— Als een heilige martelares...

— Dat is ze... dat is ze... Maar ik ben haar onwaardig!

En Chandos kon geen woorden vinden, om dien vader te troosten...

Een officier kwam op dien stond in de zaal van Koningin Mary. En ook hij zei:

— Het is voorbij...

Koningin Mary huiverde, al wilde ze zich beheerschen.

Eenige dagen later beklom ook Suffolk het schavot; hij beleed zijn kwaad en noemde de terechtstelling een kleine straf bij al het lijden, dat hij doorstaan had om zijn kind.

Hij stierf op Tower-Hill, ten aanschouwe van een groote menigte, die eerst jowde, maar stil werd bij de herinnering aan de jonge, gemartelde Jane.

William Jones had de doods klok van den Tower gehoord en hij wist, dat lady Jane Grey toen naar het schavot werd geleid... Hij stond bij de menigte rond het geducht kasteel. Wat later riep een officier van den muur, dat er gerechtigheid was gedaan.

— De Koningin van een paar dagen is dood! spotte een ruwe vrouw.

— Koningin Mary is wreed! snauwde William haar toe. Lady Jane was goed en edelmoe-dig.

— Wel, gij kleine oproerkraaier, ze moesten u maar dadelijk aan de galg hangen! hernam de vrouw. Hier is een verrader! schreeuwde ze tot de menigte. Hij zal later een raddraaier worden... Laten we hem aan de officieren van koning-in Mary overleveren!

— Wie is het, wie is het? klonken woeste stemmen van kerels, die Guilfort hadden zien sterven en naar een terechtstelling kwamen kijken als naar een feest, al hadden ze die van Jane niet kunnen zien.

— Hier, deze kleine schavuit! tierde de feeks. Jong geleerd is oud gedaan.

Maar een stoere burger trok plots William achteruit, en snel verdween hij met hem in een der nauwe straten, die den Tower omgaven.

— O, heer Eduard, gij zijt het! sprak William.

Hij herkende den vroegeren opzichter van het kasteel Suffolk.

— William, ge moet dadelijk Londen verlaten, sprak Eduard. Het is hier gevaarlijk voor ons.

— Lady Jane is dood!

— Ja... Het is verschrikkelijk... De nieuwe Koningin had haar toch kunnen sparen... Lady Jane is bedrogen geworden door Dudley, die een valsche konkelaar was. En ook haar vader heeft misdaan. De eerzucht is de oorzaak van al deze ellende. Lady Jane zou liever geen koningin geworden zijn. Ze hebben haar gedwongen. Van studeeren kan nu niets meer komen voor u. Het kasteel is in beslag genomen en behoort aan Koningin Mary. Ik vertrek zelf naar den vreemde. Ga naar uw moeder.

Heer Eduard gaf William wat geld. En de knaap verliet Londen. Al vroeg had hij al het geploeter en gekonkel rond een troon leeren kennen...

't Was al nacht, toen William aan moeders huisje klopte. De weduwe stond op en ze ontroerde, toen ze de stem van haar jongen hoorde.

Vermoeid zonk William in haar armen. Hij barstte in tranen uit.

— Ze hebben lady Jane gedood! snikte hij.

Ook zijn zusjes werden wakker en allen luisterden verschrikt naar het vreeselijk nieuws.

Vrouw Jones kreeg nu geen steun meer. Maar William en de meisjes hielpen haar vlijtig op het land. De knaap zou niet verder studeeren; moeder kon dat niet bekostigen. William jammerde er niet over. Hij werkte moedig en werd een landman, die goed zijn brood verdiende.

Altijd behield hij zijn innige vereering voor lady Jane Grey, die als martelares gestorven was voor de eerzucht van anderen...

Dagelijks bezoeken velen den Tower van Londen. De geduchte vesting is nu als een museum geworden.

De geschiedenis van Engeland spreekt van groote daden, maar bevat ook zeer droevige bladzijden van haat en wreedheid.

Daaraan worden we in den Tower herinnerd. Wat is aardsche grootheid? Mannen en vrouwen, die eens groote macht en rijkdom bezaten hebben hier gezocht als de ellendigsten der menschen. Men wijst u de cellen en torens, waarin ze opgesloten zaten en waar ze stierven.

Het gebeente van Guilfort en Jane Grey rust in de kapel van Sint Peter, evenals dat van andere personen, waarbij twee andere koninginnen

Anna Boleyn en Katharina Howard, graven en baronnen.

Meestal werden die slachtoffers van haat en eerezucht zonder kist begraven en, toen men een vijftig jaar geleden, de kapel herstelde, vond men veel beenderen, die met zorg opnieuw werden bijgezet.

Stil, onder den indruk van het verleden, gaat men door de gangen en zalen van den Tower en men is tevreden weer buiten te komen, in de vrije lucht, in het volle licht en de zon.

Jane Grey stierf in 1554. Haar herinnering is onder het Engelsche volk blijven voortleven...

EINDE.

BERICHT

In A. Hans' Kinderbibliotheek zijn verschenen:

Koning Albert I.

Koning Leopold III.

Koning Albert aan den Yzer.

Daar er veel vraag naar deze werkjes is voor scholen, werden zij opnieuw gedrukt en zijn ze dus nog beschikbaar.